

תהלים (24)

אודות כך, סיפר הגאון החסיד רבי נתן לוברט, מעשה מרטיט: האדמו"ר ר' ישעיל"ה טשעחויבר, בן זקוניו של ה"דברי חיים" מצאנו, התגורר בתקופת השואה בקראקא. לילה אחד נתגלה אליו אביו בחלום, לבוש לבנים, ואמר לו: דע כי מחר יגיעו הגרמנים הנה, ואם ברצונך להמלט ולהנצל, יש לך אפשרות להתחבא ביער פלוני, והראה לו באצבעו את הכיוון, אולם, הוסיף ואמר: להוי ידוע לך, כי אותם יהודים שנהרגים בימים אלו על קידוש השם, נתעלו נשמותיהם להיכלות גבוהים, שאף אם תחיה מאות בשנים ותעסוק בתורה ובעבודה, לא בדרך פשוטה, אלא באופן שאני עסקתי, לא תוכל להגיע למקום כה גבוה, כה היו דברי אביו. בבוקר קם רבי ישעיל"ה משנתו, כולו נרעד, כינס את מכריו וסיפר להם את הדברים כלשונם. ואמנם הוא בחר בדרך השנייה: למחרת הגיעו הרגמנים ימ"ש אספו את כל יהודי העיר למרכז העיר ושם הרגוהו על קידוש השם.

ספר "כמוצא שלל רב תהלים"

הקב"ה משלם לרוצח גם על כל מכה, אנקה וצעקה פי דרש דמים אותם זכר לא שִׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים (ט. יג.) בשעה שהקב"ה 'דורש דמים' מאת הרוצח, הוא אינו שוכח לתבוע ממנו גם בעד "צַעֲקַת עֲנָוִים", עבור כל מכה ומכה, על כל צעקה ואנקה של הנרצח, ועבור היסורים שגרם הרוצח למשפחתו ואוהביו של הנרצח, על כן נאמר "צַעֲקַת עֲנָוִים", לשון רבים. אשר על כן, כאשר הקב"ה בא חשבון עם קין על רצח הבל, הוא אומר לו "קול דמי אחיך צועקים אלי" (בראשית ד. י), וחז"ל דרשו (סנהדרין לו. א): אינו אומר 'דם אחיך' אלא 'דמי אחיך'. אמר רב יהודה בריה דרבי חייא: מלמד שעשה קין בהבל אחיו חבורות חבורות, פציעות פציעות, שלא היה יודע מהיכן נשמה יוצאת, עד שהגיע לצוארו, ותבע הקב"ה ממנו לא רק בעד הרציחה עצמה, אלא גם בעד היסורים. ולפיכך נאמר "דמי אחיך", כשם שנאמר כאן "דרש דמים", בלשון רבים, כלומר: עונש ונקמה על כל טיפה וטיפה, בעד כל שבר ואנחה, על הכל יבוא עת חשבון וגמול מדויק.

ספר "אזנים לתורה" (בראשית ד. י)

האויב תמו תרבות לנצח וערים נמשפת אבד זכרם הָמָה (י. ט.) מידת 'לא החזיק לעד אפו' פירש"י: "האויב תמו", כי חרבות השנאה לנצח הם כחרב חדה. כלומר, מדובר כאן בגנות הרשעים, שכשהם עושים מריבה, הרי ש"תרבות לנצח", החרב

פי עֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁבֹּתָ לְכֹסֵא שׁוֹפֵט צָדֵק (ט. ה.) ישנו מושג של "ישב", הקב"ה יושב, ובמקומות אחרים מוצאים אנו ששיבה זו היא "על כסא הכבוד", גלוי וידוע לפני כסא כבודך, וישנם כמה אופנים כיצד לפרש את המשל הזה על השי"ת. במושגים שלנו, המושג של 'שיבה' לעומת עמידה, עניינו קביעות, כשאדם מתיישב, הוא נקבע במקומו. אך הקדמונים מפרשים אחרת מושג זה, כשאדם יושב, הוא מתקרב יותר למטה, לרצפה! וכך המשל של שיבה אצל הקב"ה, פירושו שהוא מתקרב ומתדבק לעולמנו, ונותן לעולם שייכות אליו יתברך. זה בעצם עומק המושג "כסא הכבוד", שהקב"ה מתייחס לעולם כמו מלך, כשהמלך לעצמו הוא יכול גם לעמוד. אבל בשעה שהוא דן את הציבור, פירוש דבר שהוא מתייחס לכולם, ואז הוא מתקרב אליהם. זהו המשל של שיבה. לכן, עולם הבריאה נקרא בלשון הקדמונים 'עולם הכסא', והיינו שכל המציאות הזו הנקראת בריאה, שהקב"ה בורא עולמות, נעשית ע"י שהוא כביכול מתקרב אלינו, מתיישב על כסאו. וזהו "וה' לעולם ישב" הקב"ה לעולם מקרב את עצמו לעולמו "כוונן למשפט כסאו" הוא קובע כסא כבוד למשפט, כלומר נותן, מחלק חיים לכל באי עולם. וכל אלו הם ביטויים של התחברות וחסד לעולם.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון תהלים"

דם הנהרגים על קידוש ה' נכתב על 'לבושו של הקב"ה' פי דרש דמים אותם זכר לא שִׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים (ט. יג.) דברים נשגבים על כך מצאנו ב"ילקוט שמעוני" (תהלים ט. יג.) מהו: "לא שִׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים"? רבי אבהו בשם רבי אלעזר אומר: כל צדיק וצדיק שעובדי אלילים הורגין אותן, כביכול הקב"ה כותב בפורפירא (לבוש מלכות) שלו, שנאמר "יָדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְיוֹת" (תהלים קי. י), והקב"ה אומר להם: למה הרגת פלוני ופלוני? והם כופרים ואומרים להקב"ה: לא הרגנום! מה הקב"ה עושה? מוציא פורפירא שלו ודין ונותן איפופסין (גזר דין), הוי "לא שִׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים".

עוד הובא ב"ילקוט שמעוני" (במדבר, מטות רמז תשפה): בוא וראה כמה צדיקים וחסידים שפך עשו דמן ואף קבורה לא נתן להם, שנאמר: "שִׁפְכוּ דָמָם פְּמִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאֵין קוֹבֵר" (תהלים עט. ג). מה עשה הקב"ה? היה נוטל מדם כל נפש ונפש וטבל על פורפירון שלו עד שצבעה דם, וכשיגיע ליום הדין לובש אותה פורפירא ומראה לו גופו של כל צדיק וצדיק רשום עליה, שנאמר: "יָדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְיוֹת".

הוא מזלזל בקדושת התורה ובנותן התורה, והרי זה כמי שמדבר עם המלך ומפסיק באמצע בשביל לדבר עם איזה אדם, שאין לך זלזול גדול מזה. לכן אפ' מפסיק באמצע לימודו, מפסיד ונענש גם על מה שלמד קודם שהפסיק. ואיתא בגמרא (ע"ז ג:): אמר רבי לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רחמים (שהם חמין יותר משאר גחלים ואינם ממהרין ליכבות), שנאמר: "הקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רחמים לחמם" (איוב ל), ומפני עוון זה תלמידי חכמים מתים בצעירותם רח"ל. ועוד אמרו (אבות פ"ג מ"ז): רבי שמעון אומר המהלך בדרך ושונה ומפסיק משנתו ואומר מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה, מעלה הכתוב כאילו מתחייב בנפשו. **ספר "פסקים ותשובות"**

פתגם: לשגות או לטעות זה נרומלי, לחזור על כך, זו הכביעה.
ספר "שמחה"

חקירה: קבוע

התעורבת נחשבת כמחצה ואין כאן רוב, או שיש רוב ורק לא פוסקים על פיו. (הגר"ש שקאפ כתובות טו ד"ה ועל וד"ה ועירה החקירה: כמחצה על מחצה, פרי מגדים המובא בו: הרוב לא מועיל, קובץ שיעורים מ. פרי משה רוב י.א.)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שלא עשני גוי

דליקה פרצה בעיר ושרפה כמה וכמה בתים. ראוהו לאחד הנשרפים שהוא עומד לפני שרידי ביתו ומברך בקול: שלא עשני גוי. שאלוהו חבריו בתמיהה: מה עניינה של ברכה זו לכאן? הסביר להם: בביתו של גוי תלוי על הקיר איקונין שלו, ובהשרף הבית ישרף עמו גם 'אלהיו', אבל אני, אף כי נשרף ביתי עד היסוד, בכל זאת אלוקי חי וקיים ובו אשים מבטחי כי ביתי יבנה ככתחילה, לכן ראוי לברך, שלא עשני גוי.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קכו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי, רבקה בת ליוזה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה. מסעודה בת בלח, גלדיס קמונה בת רחל, גירלבט יצחק בן נינט חנה

שלהם, המלחמה, נמשכת לנצח, לעולם הם אינם שוכחים ומתפייסים. כך היא מידתם של האומות העולם. התורה, לעומת זאת, מצוה עלינו לנהוג לא כך. מפורסמים דברי הרמ"ק בספרו "תומר דבורה" עה"פ בספר מיכה (ו. יח) "מי א-ל כמוך נושא עוון ועובר על פשע..." שכל האמור כאן, אלו י"ג מידות של כתר, מידותיו של הקב"ה. אחת המידות שהוזכרו שם היא: לא תחזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. הכוונה היא כך: קורה שאדם חוטא ולא עשה תשובה, לא משתנה כלל. ואעפ"כ, כשעובר זמן, כביכול הקב"ה 'שוכח' לו את עונו. אף שלכאורה, מה שייך אצל הקב"ה שכחה? אך זו היא מידת של רחמים, שכשעובר זמן, העוון כביכול משתנה. וכיון שנצטוונו 'והלכת בדרכיו', מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', גם האדם צריך להתנהג במידה זו של שיכחה. אם מישהוא חטא נגדך, אף שלא הביע חרטה על מעשיו, מ"מ כשעובר זמן, תשכח מזה. עצם הדבר שהזמן עבר הוא סיבה מספקת לסלוח, שהרי הקב"ה, כשעבר זמן מתפייס, שוכח, בלי שעשה החוטא תשובה על חטאו.

ואין הכוונה שהקב"ה מוותר, שהרי אמרו חז"ל: "כל האומר הקב"ה ותן הוא, יוותרו חייו" (ב"ק נ.), אם כן שבסופו של דבר הקב"ה יבוא בחשבון על כל מעשה ומעשה שעשה האדם בימי חייו, אבל מבחינות הכעס של הקב"ה, חרון האף על החוטא, זוהי מידה של רחמים, שברכות הימים הכעס שוקע.

זוהי תכונה יהודית, לשכוח את ה'ברוגז' של הזולת. ובאמת, ישנם אנשים שאינם שוכחים. אדם כזה עשוי לפגוש את אותו 'אויב' שלו בבית הכנסת אחת, אחרי שלא ראהו שנים עשרה שנה, ולסובב את הראש בהפגנתיות. מה קרה? לפני שנים עשרה שנה היה ביניהם סכסוך, ובשום אופן הוא לא ישכח זאת.

כך לא מתנהג יהודי. הן כבר כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"י): אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס, אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש חפיצה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור, וזוהי דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל העובדי כוכבים ערלי לב אינן כן, אלא 'ועברתן שמרה נצח'.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון תהלים"

הלכה: חומר להפסיק מלימודו לדברים בטלים
כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ"א ס"ז) אין משיחים בבית המדרש אלא בדברי תורה, אפילו מי שנתעטש וכו'. כתב הספר פסקים ותשובות (אות לה): הנה האיסור להפסיק ממשנתו הוא איסור בפני עצמו, לבד מהאיסור הכללי של ביטול תורה, כי המפסיק ממשנתו לדברים בטלים

